

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (พิษณุโลก ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยการจำแนกประเภทของทรัพยากรฯ ออกเป็นหมวดหมู่ 5 ประเภทได้แก่ 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ 2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงกิจกรรม 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 4) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเทคโนโลยีเชิงการแพทย์ 5) ทรัพยากรประเภทธุรกิจเชิงสุขภาพและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการสำรวจ ประเมินระดับศักยภาพ และนำเสนอผลผ่านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการสำรวจและสืบค้นข้อมูลทรัพยากรผ่านแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้ทรัพยากรจำนวน 769 แห่ง ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Two-Stage Cluster Sampling ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 162 แห่ง และทำการประเมินโดยใช้แบบประเมินศักยภาพฯ ที่แตกต่างกันตามประเภทของทรัพยากรฯ ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดอุตรดิตถ์ มีสัดส่วนทรัพยากรสูงที่สุดร้อยละ 24 จังหวัดตากร้อยละ 22 จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 21 และจังหวัดเพชรบูรณ์และสุโขทัยคิดเป็นร้อยละ 18 และ 15 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับศักยภาพทรัพยากรฯ โดยรวมพบว่า จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัยมีค่าเฉลี่ยระดับทรัพยากรสูงที่สุดคือ 4.15 ตามด้วยจังหวัดอุตรดิตถ์ 4.12 จังหวัดตาก 3.98 และเมื่อพิจารณาระดับศักยภาพตามประเภททรัพยากรทั้งภูมิภาค พบว่า ทรัพยากรประเภทสถานบริการเชิงการแพทย์มีระดับศักยภาพสูงสุด ค่าเฉลี่ย 4.18 ตามด้วยทรัพยากรประเภทวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 4.15 ทรัพยากรเชิงธรรมชาติ ค่าเฉลี่ย 4.06 และธุรกิจเชิงสุขภาพและกิจกรรมเชิงสุขภาพ มีระดับศักยภาพอยู่ที่ 4.01 และ 3.90 ตามลำดับ ผลจากการสำรวจและประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของ 5 จังหวัดถูกนำเสนอผ่านแผนที่อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้ใช้งานสามารถสืบค้นพิกัด ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวได้ผ่านทางเว็บไซต์ <https://healthybe Blossom.com> และนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 9 ประการตามกรอบการวิเคราะห์แบบ TOWS Matrix ได้แก่ 1) การแก้ไขหรือผ่อนปรนเกี่ยวกับกฎ ระเบียบหรือพิธีการศุลกากร 2) การส่งเสริมให้เกิดค่านิยมการบริโภค การใช้บริการและการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ 3) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวหรือบริการเชิงสุขภาพใหม่ๆ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริการของธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจเชิงสุขภาพ 5) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 6) การพัฒนาสินค้าและบริการจากฐานทรัพยากรเดิม เพิ่มเติมเรื่องราวร่วมเพื่อสร้างคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการ 7) การพัฒนาแบรนด์ภูมิภาคสู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 8) การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่จำเป็นแก่การให้บริการที่มีคุณภาพ 9) พัฒนาคุณภาพสถานประกอบการเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน ซึ่งผู้ใช้ประโยชน์ได้แก่ภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภูมิภาคได้

Abstract

The study is a survey research. The main objective is to analyze the potential of health tourism resources in 5 provinces: Phitsanulok, Tak-Sukhothai, Phetchabun and Uttaradit located in the Lower Northern Part of Thailand. The resources are classified into 5 categories: 1) Natural Resources Based 2) Activities Resources Based 3) Cultural and Wisdom Resources Based 4) Medical Services 5) Health and Related Businesses. The results of the potential assessment are presenting through geographic information systems. The sampling method was assigned by the Two-Stage Cluster Sampling; 769 samples are gathered from secondary data sources meanwhile the 162 samples were evaluated on-site. The potential assessment form was designed differently according to the type of resources. The findings indicated that Uttaradit has the highest resource proportion, 24 percent meanwhile Tak and Phitsanulok Province occupy 22 and 21 percent respectively. Concerning the level of resource's potentiality, the result shows that Phitsanulok and Sukhothai provinces have the highest resource level with average of 4.15 followed by Uttaradit 4.12 and 3.98 of Tak. Among 5 types of resources, the medical service has the highest potential level with the average of 4.18 followed by the culture and wisdom resources with a potential level of 4.01 and natural resources based with average of 3.90 respectively. The results from the survey were presented through electronic maps attaching via website <https://healthybe Blossom.com>. The 9 strategies for developing health tourism destination are proposed as following: 1) Amendment or relaxation regarding transborder regulations or customs formalities 2) Promotion of value in health consumption and prevention 3) Creating new health tourism routes and activities 4) Developing service quality of tourism and health businesses 5) Enhancing collaboration among stakeholders in the health tourism supply chain 6) Using story telling to create value added for health tourism resources 7) Branding the region as The Health Tourism Destination 8) Enhancing knowledge and skills of service staffs in health tourism businesses 9) Improving quality of health tourism business according to standard of body certified by government. This research is beneficial for Health Tourism Planning and Promotion of public and private sector.